

Мішина Наталія Володимирівна

*д.ю.н., професор, професор кафедри конституційного права
Національного університету «Одеська юридична академія»*

**ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ
ЛЮДИНИ МІСЦЕВИМИ ОРГАНАМИ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ:
ПОСТАНОВКА ПИТАННЯ**

Події 2020 – 2022 років в Україні показали таку, що все більше зростає, роль органів місцевого самоврядування в усіх сферах суспільного життя. Не є винятком і захист прав людини та основоположних свобод. Особливо важливим це питання є в умовах збройних конфліктів. Тут вагому увагу для України набувають положення, розроблені органами Ради Європи.

Рада Європи приділяє значну увагу питанням захисту прав і основоположних свобод людини на Європейському континенті.

По-перше, постійно розширюється перелік прав, захист яких здійснюється відповідно до положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року – така динаміка наявна, виходячи з аналізу практики Європейського Суду з прав людини (далі – ЄСПЛ), а також до Конвенції 1950 року додаються відповідні протоколи.

По-друге, органи Ради Європи постійно здійснюють моніторинг виконання рішень (*judgements*) ЄСПЛ, і у разі виникнення проблем, - шукають можливості покращення ситуації.

На сучасному етапі, після прийняття рішення ЄСПЛ, Комітет Міністрів комунікує з державними органами у частині його реалізації.

Рішення ЄСПЛ є обов'язковим для виконання Україною відповідно до статті 46 Конвенції 1950 року. На національному рівні порядок виконання цих рішень регулюється Законом України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини», а також Законом України «Про виконавче провадження», іншими нормативно-правовими актами.

Чинне законодавство України передбачає, що з метою забезпечення відновлення порушених прав стягувача, крім виплати відшкодування, вживаються додаткові заходи індивідуального характеру. Крім заходів індивідуального характеру, виконання рішень ЄСПЛ потребує також і заходів загального характеру.

Заходи загального характеру – це заходи, передбачені рішенням ЄСПЛ, спрямовані на усунення можливості аналогічного порушення щодо інших осіб (виправлення порушеного права).

Заходами загального характеру є заходи, спрямовані на усунення зазначеної в рішенні системної проблеми та її першопричини, зокрема:

- внесення змін до чинного законодавства та практики його застосування;
- внесення змін до адміністративної практики;
- забезпечення юридичної експертизи законопроектів;
- забезпечення професійної підготовки з питань вивчення Конвенції та практики суду прокурорів, адвокатів, працівників правоохоронних органів, працівників імміграційних служб, інших категорій працівників, професійна діяльність яких пов'язана із правозастосуванням, а також з триманням людей в умовах позбавлення свободи;
- інші заходи, які визначаються - за умови нагляду з боку Комітету міністрів Ради Європи - державою-відповідачем відповідно до рішення з метою забезпечення усунення недоліків системного характеру, припинення спричинених цими недоліками порушень Конвенції та забезпечення максимального відшкодування наслідків цих порушень (стаття 13 Закону).

Більшість з цих заходів може бути реалізована на місцевому рівні, особливо зусиллями органів місцевого самоврядування.

Муніципальна реформа в Україні зараз, на жаль, не відбувається, з урахуванням об'єктивної неможливості її проводити. Коли продовження заходів з децентралізації публічної влади знов стануть не одною з другорядних, а одною з основних функцій Української держави, доцільним

було б скоригувати концептуальні документи про поточний етап муніципальної реформи. Одним з напрямів, які можуть бути внесені при цьому коригуванні, є приділення уваги виконанню рішень Європейського Суду з прав людини місцевими органами публічної влади, у першу чергу – органами місцевого самоврядування.

Трансформація української системи права у цьому напрямі сприятиме подальшій розбудові демократії, розвитку національного конституційного законодавства – точніше, одного з найважливіших його інститутів – інституту прав і свобод людини і громадянина. Варто зауважити, що питання виконання рішень Європейського Суду з прав людини місцевими органами публічної влади майже не розробляються в європейській науці конституційного права. А тому, активність українських дослідників у цьому напрямі матиме значення не лише на національному, але й на європейському рівні. Це один з тих випадків, коли наука конституційного права може «йти в ногу» з європейською юридичною наукою.

Неугодніков Андрій Олександрович

*Заслужений юрист України, к.ю.н., доцент кафедри адміністративного
і фінансового права*

Національного університету «Одеська юридична академія»

Гребенюк Дмитро Олегович

*асистент кафедри міжнародного та європейського права
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ПРИНЦИПІВ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА

У цій науковій роботі розглядаються принципи адміністративного права Європейського Союзу, їх тлумачення і значення для сучасного правового поля, проведено порівняльний аналіз принципів адміністративного права